

SANCTUS EUTROPIUS

ABBAS ET EPISCOPUS.

NOTITIA HISTORICA IN EUTROPIUM.

(Antonii Bibl. Hisp. Ve. t. I, p. 283, n. 44.)

Eutropius sequitur, duobus jam laudatis Liciniano ac Severo æqualis, quem et sic describit Isidorus (cap. 32): *Eutropius Ecclesie Valentinæ episcopus, dum adhuc in monasterio Servitano degeret et pater esset monachorum, scripsit ad episcopum Licinianum, cujus supra fecimus mentionem, valde utilem epistolam, in qua petit ab eodem pro qua re baptizatis infantibus chrismatis unctio tribuatur.* De hac epistola in Liciniano diximus. Adjungit Isidorus: *Scripsit et ad Petrum episcopum Irtabicensem (Ercavicensem legendum) de districtione monachorum sermone salubri compositam epistolam, et valde monachis necessariam (a).* Joannes Biclarensis in Chronico (anno 3 Mauricii): *Eutropius abbas monasterii Servitani, discipulus sancti D nati clarus habetur.* Idem, in referendis concilii Toletani III, sub Reccaredo Gothorum rege, actis, damnataque in eo Ariana impietate: *Summa tamen synodalis (ait) negotii penes sanctum Leandrum Hispalensis Ecclesie episcopum, et beatissimum Eutropium monasterii Servitani abbatem, fuit.*

(a) Noveram ego priorem inter bibliothecæ Vaticanæ Codices olim sereniss. Christianæ Suecorum reginæ, sub num. 140, exstare hanc Eutropii ad Petrum Ercavicensem epistolam, quam æque ac noster, ut ejus in hoc loco silentium indicat, omnino incertam putabam; eaque occasione ad virum clarissimum regum consiliarium, regioque nomine generalem in Urbe negotiorum Hispaniæ curatorem, D. Nicolaum Azaram, cujus non semel alias benevolentiam expertus fueram, litteras dedi rogatum, ut mihi maxime molis epistola esset, ejus exemplum describi mihi procuraret. Annuit illico votis meis vir humanissimus litterarumque ac patrii decoris amantissimus, eaque eminentissimo domino S. R. E. cardinali Francisco Xaverio Leladæ selis apostolicæ bibliothecario, eximio studiorum olim meorum fau-

torum exposuit: qui, nulla interjecta mora, epistolæ apographum e Vaticano quem præfixi Codice desumi jussit et cum archetypo collatum domino Azaræ ad me quantocius remittendum tradidit, ut intra bimestre spatium desiderati desiderii mei compos abunde fierem. Pro insigni itaque et nunquam intermorituro beneficio, grates ego ut referam, nihil habeo, nisi si prolixam beneficamque utriusque, et ob amplissimos quibus honestantur honores, et maxime ob præclara in Christianam atque Hispanam rempublicam merita spectatissimi viri, in litteras earumque cultores voluntatem ubique deprædicem seræque posteritati consecrem; quod et facio libentissime. Vulgaverat eam olim tamen ac longe ante nostra tempora Lucas Holstenius in Codice regular. monasticar. Paris. 1653, in append., pag. 82.

tertio a Reccaredo appellatur ii qui interfuerunt episcopi. Extra hos de Eutropio dictum, eo tempore quo Leander sanctus duntaxat audit, beatissimi præconium eximium quid plane continet.

SANCTI EUTROPII

ABBATIS ET EPISCOPI

EPISTOLA AD PETRUM PAPAM.

DE OCTO VITIIS.

(Ex Bibliot. Pat. t. VIII.)

Octo sunt vitia principalia quæ humanum genus infestant. Primum, gastrimargia, quod sonat ventris ingluvies; secundum, fornicatio; tertium, philargyria, id est avaritia, sive amor pecuniæ; quartum, ira, quintum, tristitia; sextum, acedia, id est anxietas

PATROL. LXXX.

id est sive tedium cordis; septimum, cenodoxia, id est jactantia seu vana gloria; octavum, superbia. Hæc igitur octo vitia, licet diversos ortus ac difficiles efficiencias habeant, sex tamen priora, id est, gastrimargia, fornicatio, philargyria, ira, tristitia, acedia,

quadam inter se cognatione et, ut dixerim, concatenatione, connexa sunt. Ita ut prioris exuberantia sequentium efficiatur exordium.

Nam de abundantia gastrimargiæ fornicationem, de fornicatione philargyriam, de philargyria iram, de ira tristitiam, de tristitia acediam, necesse est pullulare. Ideoque simili contra hæc modo atque eadem ratione pugnandum est, et præcedentium semper adversus sequentes oportet nos inire certamen. Quamobrem, ut acedia vincatur, superanda est tristitia; ut tristitia propellatur, ira exstinguenda est; ut exstinguatur ira, philargyria conculcanda; ut evallatur philargyria, fornicatio compescenda est; ut fornicatio subruatur, gastrimargiæ vitium est castigandum. Residux vero dux, id est, cenodoxia et superbia sibi quidem similiter illa qua de superioribus diximus ratione junguntur, ita ut incrementum prioris ortus efficiatur alterius. Cenodoxiæ exsuperantia superbiæ fomitem parit. Nam illis sex evulsis, hæc duo vehementius fructificant, et illis mortuis, vivacius istæ pullulant et succrescunt. Unde et diverso modo ab his duobus impugnamur.

In unumquoque illorum sex vitiorum tunc incidimus cum a præcedentibus illorum fuerimus elisi. In his vero duobus etiam victores post triumphos periclitamur.

Nam et ista octo vitia quæ commemoravimus in quatuor conjugationes et copulas dividuntur. Gastrimargia namque et fornicatio peculiari consortio fœderantur, simili modo philargyria cum ira. Tristitia quoque et acedia ea lem copulatione junguntur. Cenodoxia quoque atque superbia familiariter et ipsa sibi conjunguntur. Audivisti copulationes, audi nunc genera vitiorum.

Gastrimargiæ genera sunt tria. Primum quod ante horam canonicam perurget Christianum comedere: in hac peccavit Jonathán, filius Saul, irrumpens juramentum patris, unde nec victoriani meruit populus de inimicis habere; secundum, ex quarumlibet escarum vel potus superfluitate, in qua peccavit populus Israeliticus cum fabricavit vitulum aureum, sicut scriptum est (*Exod. xxxii*): *Sedit populus manducare et bibere, et surrexerunt ludere*; tertium, quod accuratioris et delatissimos cibos desideret. In hac peccaverunt filii Heli qui noluerunt carnem coctam accipere a populo, sed crudam, ut diligentius sibi præpararent (*I Reg. ii*). Ex his tribus generibus diversæ et pessimæ valetudines animæ procreantur. Nam de primo ira illi qui parare cibum debuit, de secundo luxuriæ ac libidinis aculei suscitantur; tertium autem inextricabiles philargyriæ laqueos nectit cervicibus captivorum.

Fornicationis genera tria sunt: Primum, cogitatio est, de qua Dominus ita in Evangelio (*Matth. v*) dicit: *Qui viderit mulierem ad concupiscendam eam, et cætera*; secundum, quod per commisionem sexus utriusque perficitur; tertium, absque femina tactu, quod Apostolus *immunditiam* (*Gal. iv*) nuncupat. Quæ tria sic sunt a nobis pari observatione cavenda,

ne a regno Christi unumquodlibet horum nos deterreat et exculet.

Philargyriæ genera sunt tria: primum quod exspoliari non sinit hominem facultatibus superfluis, in hoc peccaverunt (*Act. v*) Ananias et Sapphira; secundum quod ea quæ a nobis dispersa sunt indigentibus, cum majori cupiditate persuadet resumere: in hanc culpam incidit Judas, qui Dominum vendidit; tertium quod ea quæ ante non possedimus infruite desiderari vel acquiri compellimur. In hac peccavit Giezi.

Iræ genera sunt tria: unum quod exardescit intrinsecus et præ indignatione non valet loqui; aliud, quod in verbum et opus effectumque prorumpit; tertium, quod per dies et tempora reservatur.

Tristitiæ genera sunt duo: unum quod ira desinente de illato damno vel desiderio præpedito generatur; aliud quod de rationabili mentis anxietate seu desperatione descendit.

Acediæ sunt genera duo: unum quod ad summum præcipitat æstuantes; aliud quo nec bonum facere nec audire delectat. Ista ejicit monachum de cella sua.

Cenodoxia, licet multiplex ac multiformis est et in diversas species dividitur, genera tamen ejus sunt duo: primum quod pro carnalibus ac manifestis extollitur rebus; secundum, quod pro spiritualibus et occultis desideriis vanæ laudis inflamur.

Superbiæ genera sunt duo: primum, carnale; secundum, spirituale, quod etiam perniciosius est. Illos namque specialius impugnat quos in quibusdam virtutibus profecisse reperit. Audisti genera et conjunctionem atque concatenationem, audi nunc quales habeant filias quæ de eis nascuntur.

De gastrimargia namque nascuntur comessationes, ebrietates; de fornicatione, turpiloquia, scurrilitates, ludicra ac stultiloquia; de philargyria, mendacium, fraudatio, perjuria, turpis lucri appetitus, falsa testimonia, violentia, inhumanitas ac rapacitas; de ira, homicidia, clamor et indignatio; de tristitia, rancor, pusillanimitas, amaritudo, desperatio; de acedia, atrocitas, somnolentia, importunitas, inquietudo, pervagatio, instabilitas mentis et corporis, verbositas et curiositas; de cenodoxia, contentiones, hæreses, jactantia ac præsumptio novitatum; de superbia, co temptus, invidia, inobedientia, blasphemia, murmuratio atque detractio. Hæc igitur octa vitia sunt, cum hominum genus impulsent, non tamen uno modo impetunt cunctos. In alio namque spiritus fornicationum locum obtinet principalem. In alio superæquitat furor. In alio cenodoxia vindicat tyrannidem. In alio arcem superbia tenet. Et cum constet omnes ab omnibus impugnari, diverso tamen modo et ordine singuli laboramus.

Quamobrem ita nobis adversus hæc arripienda sunt prælia, ut unusquisque vitium quo maxime infestatur exploret et adversus illud arripiat principale certamen. Unum namque nos ordinem præliorum exercere debere nec de nostra virtute confidere etiam legisla-

UPE

tor (*Deut. vii*) docet his verbis : *Non timebis eos , quia Dominus Deus tuus in medio tui est , Deus magnus et terribilis . Ipse consumet nationes has in conspectu tuo paulatim atque per partes . Non poteris eas delere pariter , ne forte multiplicentur contra te bestiae terrae , dabitque eos Dominus Deus tuus in conspectu tuo , donec penitus deleantur .* Sed neque debere nos in eorum extolli victoria similiter (*Deut. viii*) monet : *Ne postquam comederis , inquit , et satiatus fueris , domos pulchras aedificaveris et habitaveris in eis , habuerisque armenta et ovium greges , argenti et auri cunctarumque rerum copiam , elevetur cor tuum , et non reminiscaris Domini Dei tui , qui eduxit te de terra Aegypti , de domo servitutis , et ductor tuus fuit in solitudine magna atque terribili .* Salomon quoque in Proverbiis (*Prov. xxiv*) : *Si ceciderit inimicus tuus , noli gratulari . In supplantatione autem ejus noli extolli . Ne videat Dominus ejus et avertat iram suam ab eo ;* id est , ne despicias elationem cordis tui , ab ejus impugnatione discedet , et incipies , derelicturus ab eo , rursus ab illa quam per Dei gratiam superaveras passione vexari .

Quamobrem certos nos esse convenit , tam ipsis rerum quam innumeris Scripturarum testimoniis eruditos , nostris nos viribus , nisi solius Dei auxilio fulciamur , tantos hostes superare non posse , et ad ipsum quotidie summam victoriæ nostræ referre debere . Ita super hoc quoque per Moysen (*Deut. ix*) , Domino commoente : *Ne dicas in corde tuo , cum deleverit eas Dominus Deus tuus in conspectu tuo : Propter justitiam meam introduxit me Dominus , ut terram hanc possiderem , cum propter impietates suas istæ deletæ sint nationes . Nec enim propter justitias tuas et equitates cordis tui ingredieris ut possideas terram eorum , sed quia illæ egerunt impie , te introeunte , deletæ sunt . Rogo quid apertius potuit dici , vel cautius ? Cum quanta cautela oportet nos esse !*

Hæ septem gentes , quarum terras egressis ex Aegypto filiis Israel daturum se Dominus repromittit . Quæ omnia secundum Apostolum , cum in figura contigerint illis ad nostram commoitionem scripta (*Deut. vii*) debemus accipere .

Ita enim dicitur : *Cum introduxerit te Dominus Deus in terram quam possessurus ingredieris et deleverit gentes multas coram te , Hethæum , et Gergezæum , et Amorrhæum , Chananæum , et Pherezæum , et Jebusæum , et Nevæum , septem gentes multo majoris numeri quam tu es et robustiores te , tradideritque Dominus tibi eas , percutiesque eas usque ad internecionem .*

Quod vero multo majoris numeri esse dicuntur , hæc ratio est , quia plura sunt vitia quam virtutes . Et ideo in catalogo quidem dinumerantur septem gentes ; in expugnatione vero earum sine numeri

ascriptione ponuntur . Ita enim dicitur : *Et deleverit gentes multas coram te .* Numerosior est enim quam Israel carnalium passionum populus , qui de hoc septenario fomite vitiorum ac radice procedit , atque de octavo , qui notior est omnibus , regina , ut ita dicam , atque mater omnium vitiorum ; ex his enim octo pullulant atque nascuntur hæ filiæ , id est , comessationes , ebrietates , tarpiloquia , etc . , superius descripta , quæ commemorare perlongum est . Quæ cum nobis levia judicentur , quid Apostolus de illis senserit (*II Cor. x*) , vel quam super his sententiam tulerit , audiamus : *Neque murmuraveritis , inquit , sicut quidam illorum murmuraverunt , et perierunt ab exterminatore . Et de tentatione : Neque tentemus Christum , sicut quidam eorum tentaverunt et a serpentibus perierunt .* De detractone : *Noli diligere detrudere , ne eradiceris ;* aliaque complura his similia . Quæ cum sint multo majoris numeri quam virtutes , devictis tamen illis octo principalibus vitiis , ex quorum natura eas certum est emanare , omnes protinus conquiescunt , ac perpetua pariter cum eis internecione delentur .

Etenim quantum docet vetus traditio , has easdem terras Chananæorum in quas introducuntur filii Israel , Sem filii Noë fuerant quondam , in orbis divisione , sortiti ; quas deinceps per vim atque potentiam posteritas Cham persuasionis iniquitate possedit , in quo et Dei judicium rectissimum comprobatur . Qui et illos de locis alienis quæ male occupaverant expulit , et istis antiquam patrum possessionem quæ pro sapientia eorum in divisione orbis fuerat deputata restituit . Quæ figura in nobis quoque stare , certissima ratione cognoscitur . Nam voluntas Domini possessionem cordis nostri non vitiis , sed virtutibus naturaliter deputavit . Quæ post prævaricationem Adæ , insolescentibus vitiis , id est populis Chananæis , a propria regione depulsæ , cum ei rursus per Dei gratiam , diligentia nostra ac labore fuerint restitutæ , non tam alienas occupasse terras quam proprias credendæ sunt recepisse .

De hoc septenario fomite vitiorum Salomon quoque in Proverbiis ita describit (*Prov. xxvi*) : *Si te rogaverit inimicus voce magna , non consenseris ei , septem enim nequitiae sunt in anima ejus ;* id est , si gastrinargia te persuadet , ut relaxes corpori , quod continentia decreveras modo , ne resolvas ejus subjectionem , quia confestim septem spiritus vitiorum aderunt tibi acriores quam illa passio quæ primordiis fuerat superata , qui te mox ad deteriora pertrahant genera vitiorum . Quapropter Dominus per omnia est deprecandus , ut quod nostræ vires non habent ipsius misericordia succurrat .